

СТАНОВИЩЕ¹

от ...Проф.д-р Ефрем Ефремов, Ръководител на катедра „ Пресжурналистика и книгоиздаване“ във Факултета по журналистика и масова комуникация, при СУ „ Св. Климент Охридски“ .....
(*научна длъжност, научна степен, име, фамилия, образователна/научна институция*)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“/„доктор на науките“ в по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (.....)
с дисертационен труд на тема: „Фотография и пропаганда в българската преса в периода 1919-1944 година“ .....”,
представен от ...Цветан Томчев.....,
редовен/задочен/свободен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ ..... на Факултета по журналистика и масова комуникация
с научен ръководител: ...Доц. Георги Лозанов.....

---

¹ Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници

Ще започна с приятното чувство, когато човек от практиката се обърне към теорията и се опита да осмисли своя професионален опит и да го предаде на студентите. За мен това е много положителна тенденция. Все още е крехка, но трябва да се подкрепя. В някои науки – успех е, когато теоретичните знания придобият практически характер. Обратният момент също е важен – когато натрупаният практически опит стане основа за теоретично обобщение.

По тази причина – зарадвах се, когато разбрах, че Цветан Томчев, един доказан професионалист е седнал да развие и защити своята докторска теза. Според мен – той е сполучил в това си начинание, което показва, че журналистът е журналист навсякъде – на събитие, в архивите или в аудиторите.

Темата му е актуална. Най-малкото – подобни изследвания за фотожурналистиката не са чести в за българските медийни специалисти. Както е известно – „визуалната информация“ или „снимките“ (казано по старому) са основен фактор за създаването на определени внушения. Проф. Веселина Вълканова е изяснила теоретично този процес в своите трудове и не случайно авторът често се позовава на нея. Всеки човек от практиката знае крилатата фраза на един американски редактор, който получил много хубава снимка от дадено събитие. Естествено – той я публикувал с коментар : „Още едни хиляда думи в коша“. Защото снимките често пъти казват повече от думите.

Изследването му е задълбочено, ползвал е много архивни материали, има и своята „теоретична плътност“. Темата не му е нова. Цветан Томчев вече е автор на две монографии : „Големите фоторепортери на България 1912-1960 година“, както и на „Големите фоторепортери на България 1960-1989“. Целта на настоящето изследване не е само да е покаже уважение към миналото, в което българската фотожурналистика има своето достойно място в медийния свят, но и да се разкрие еволюцията на фотографията, както и принципите на фотографския разказ при новините.

Авторът е изследвал 600 броя на „Илюстрирана седмица“ (с 40-60 фотографии в брой), както и снимковия материал във вестниците „Зора“, „Заря“, „Утро“, което е едно принципно ново и цялостно изследване на българската фотожурналистика за конкретния период. Подобно мащабно нещо не е правено до този момент у нас. Той създава нова класификация на формите и жанровете в българската фотожурналистика до 1944 година и как те се използват от официалната пропаганда. Коректно е събрал своите емпирични данни и ни дава нова трактовка за тях.

Целите и задачите на работата са коректно поставени, една от тях – предизвика специалния ми интерес. Именно – каква е ролята на законодателството за ограничаване на съответния снимков материал във военно и в мирно време. Точно този проблем е разгледан основно в трета глава. Той е разработен добре, показани са всички закони „окови“, които са спирали свободата на изразяване на журналистите, в това число и на фоторепортерите. Закон за печата, приет през 1883 и осъвременен през 1921, Закон за защита на държавата приет през 1924, Закон за временен закон на печата от 1938 и накрая – Военновременния закон за печата. Като изкушен от връзката „закон-цензура – медии“, ми се иска да попитам докторанта:

- Цитираните закони налагат цензура. По какво тя се различава от цензурата, наложена след 1944 година ?
- Авторът твърди, че „Пропагандата в изследвания период има характер на образователна и нравствена цел на издателите“. Смята ли, че пропагандата като процес наистина има някакви положителни страни ?
- Има ли „добра“ пропаганда“ и „лоша“ пропаганда , какви са характеристиките им (ако прави това разделение) и какво ги отличава ? В крайна сметка – не зависи ли от гледната точка на човека, който я прави и от човека, към който е насочена ?

Аз съм убеден, че Цветан Томчев ще подготви убедителни отговори на тези въпроси. Приносният характер на труда му е безспорен. Той за първи път систематизира видовете, формите и жанровете в българската вестникарска фотография и тяхното развитие. Не на последно място – разкрива ни дейността на „Дружеството на българските и чуждестранните журналисти в България“, което също е новост за българската медийна историография.

По отношение на останалите задължителни параметри за становище за труда му – той е натрупал значителна библиография, текстът му е съобрян с композиционните изисквания за доказване на докторска теза, няма нарушения на книжовната норма и авторефератът съвпада напълно с дисертационния труд.

Представил е необходимите за участие в конкурса публикации, използвал е много богат илюстративен материал, за да докаже тезите си и отговаря на всички изисквания на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл.5, т.5 и са покрити минималните национални изисквания по чл.63, ал.1, т.4, и чл.69, ал.3.

В заключение: Качествата на предложени докторски труд са безспорни, приносните моменти в него – също. По тази причина – аз убедено ще гласувам за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Цветан Томчев.

Дата: 27.03.2023

Рецензент:

проф.д-р Ефрем Ефремов